

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ

PAŽYMA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 106
STRAIPSNIO PAKEITIMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ
NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 666 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ
(toliau - Projektai)
(TAP-21-1295(2); TAIS NR. 21- 28003(3))

2021-10-20 Nr.
Vilnius

Projektų rengėjai: Teisingumo ministerija.

Projektų tikslas: Pašalinti galiojančio Baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) bei Administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) nuostatų neatitikimą Lietuvos Respublikos Konstitucijai (žr. žemiau).

Dabartinė situacija: Konstitucinis Teismas (toliau - KT) 2021 m. kovo 19 d. priėmė nutarimą „Dėl Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 302¹ straipsnio, Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 106 straipsnio atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ (toliau – KT nutarimas), kuriuo konstatavo, kad BPK 106 straipsnis tiek, kiek pagal jį asmeniui, dėl kurio priimtas išteisinamasis nuosprendis, atsižvelgiant į bylos aplinkybes, nėra atlyginamos būtinos ir pagrįstos išlaidos advokatui, prieštarauja Konstitucijai.

(KT nutarime analogiškas sprendimas priimtas ir dėl Administracinių teisės pažeidimų kodekso (toliau – ATPK) 302¹ straipsnio – buvo pripažinta, kad šis straipsnis tiek, kiek jame nėra nustatyta, kad, teismui nusprendus nutraukti administracinio teisės pažeidimo bylą nenustačius administracinio teisės pažeidimo įvykio ar sudėties, asmeniui, atsižvelgiant į bylos aplinkybes, atlyginamos būtinos ir pagrįstos išlaidos advokatui, prieštaravo Konstitucijai. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad ATPK nustojo galios 2017 m. sausio 1 d. įsigaliojus Administracinių nusižengimų kodeksui (toliau - ANK) jo nuostatos nėra keičiamos.)

Projektų esmė: Projektu siūloma BPK numatyti, kad:

- 1) asmens patirtos išlaidos advokato paslaugoms apmokėti iš valstybės lėšų būtų atlyginamos tais atvejais, *kai asmuo yra išteisinamas*;
- 2) atsižvelgiant į bylos aplinkybes, būtų atlyginamos *tik būtinos ir pagrįstos* išlaidos advokato paslaugoms apmokėti;
- 3) būtų atlyginamos tik išlaidos advokato, *kuris dalyvavo byloje kaip kaltinamojo*, kuris buvo išteisintas, *gynėjas*, paslaugoms apmokėti;
- 4) išlaidos advokato paslaugoms apmokėti būtų atlyginamos *iš valstybės lėšų teisės aktų nustatyta tvarka*.

Siekiant išlaidų atlyginimo prašymas dėl jų priteisimo ir išlaidų dydį patvirtinantys įrodymai turės būti pateikti iki bylos išnagrinėjimo iš esmės pabaigos.

Taip pat ANK yra papildomas nuostata, kad administracinio nusižengimo teiseną asmens atžvilgiu nutraukus, asmens išlaidos advokato paslaugoms apmokėti atlyginamos iš valstybės ar savivaldybės lėšų *mutatis mutandis* taikant BPK nuostatas.

Projektui įgyvendinti reikalingos papildomos valstybės biudžeto lėšos. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad išteisintų asmenų skaičius (pvz., 2018 m. – 457 asmenys, 2019 m. – 338, 2020 m. – 260) ir nutrauktų administracinių nusižengimų teisenų, kai padaryta veika neturi administracinio nusižengimo požymių, skaičius (pvz., 2019 m. nutrauktos 625 teisenos, 2020 m. – 729, 2021 m. – 164) kasmet iš esmės skiriasi (jis negali būti nuspėjamas ar kitaip prognozuojamas), taip pat įvertinus ir nevienodą kiekvieno asmens patirtų išlaidų advokatui dydį, apskaičiuoti tikslų reikalingų biudžeto lėšų poreikį nėra galimybių.

Derinimas: BPK 106 str. pakeitimo projektas derintas su Generaline prokuratūra, Vidaus reikalų ministerija, Finansų ministerija, Teisėjų taryba ir Lietuvos advokatūra. Dėl pastabų, į kurias neatsižvelgta, parengta derinimo pažyma.

BPK 106 str. pakeitimo projektas svarstytas 2021 m. spalio 12 d. Tarpinstituciniame pasitarime. Po pasitarimo projektas patikslintas įvertinus Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės, Viešojo valdymo grupės bei Finansų ministerijos pastabas. Atsižvelgiant į Finansų ministerijos pastabas parengtas papildomas ANK 666 str. pakeitimo projektas, kuris nebuvo derintas su suinteresuotomis institucijomis.

Atitikimas Vyriausybės programai: Projektas neprieštarauja Vyriausybės programai.

Dalykinio vertinimo išvada: Projektus siūlome **teikti į Vyriausybės posėdį.**

Patarėjas

Audrius Kasinskas